

УКАЗАНИЯ
за прилагане на Глава четвърта, Раздел II „Счетоводни документи“ от
Закона за въвеждане на еврото в Република България

I. Цел

Настоящите Указания са изготвени на основание чл. 15 от Закона за счетоводството (ЗСч) с цел всички предприятия по смисъла на чл. 2 от закона, които имат задължение за водене на текущо счетоводно отчитане и съставяне на годишни финансови отчети да получат подробни разяснения за правилата и процедурите при въвеждане на еврото като парична единица в Република България.

С настоящите разяснения се цели безпроблемното превалутиране на счетоводната информация на предприятията от лева в евро от деня на въвеждане на еврото в страната.

II. Общи положения

2.1. Настоящите указания са изготвени в съответствие с изискванията на ЗСч, националните и международните счетоводни стандарти, като водещ стандарт при превалутирането на счетоводната информация е СС 21 - Ефекти от промените във валутните курсове, респективно МСС 21 Ефекти от промените в обменните курсове. Указанията съдържат препратки към ЗСч и счетоводните стандарти, чиито изисквания са приложими към процедурите по превалутирането на счетоводната информация на предприятията.

2.2. При превалутирането и изготвянето на счетоводните отчети е необходимо да се спазва принципът за същественост (чл. 26, ал. 1, т. 6 от ЗСч). Незначителни елементи, включително незначителни разлики в резултат на конвертиране на лева в евро и незначителни разлики от закръгляване, могат да бъдат осчетоводени и оповестени в съответствие с принципа за същественост.

2.3. Настоящите указания се прилагат за текущото счетоводно отчитане и съставяне на годишните финансови отчети, за които отчетният период приключва след датата на въвеждане на еврото.

2.4. До датата на въвеждане на еврото отчетната валута в Република България е българският лев. Всички изготвени, одобрени, приети и публикувани годишни финансови отчети, с дата на годишния финансов отчет преди датата на въвеждане на еврото, се съхраняват във валутата (за повечето български предприятия тази валута е лев), в която са изготвени. Всички първични и вторични счетоводни документи, регистри, справки, декларации и др. подобни, съдържащи счетоводна информация и отразени в счетоводството на предприятието преди датата на въвеждане на еврото не се преизчисляват в евро.

2.5. Промяната на отчетната валута в счетоводната отчетност се отразява перспективно, от датата на въвеждане на еврото и за бъдещи отчетни периоди.

2.6. Сумите, посочени в лева в Закона за счетоводството (чл. 3, ал. 4; чл. 28, ал. 2; чл. 29, ал. 3 и чл. 37, ал. 1 и ал. 4), които не са установени с акт на Европейския Съюз, до приемането от Народното събрание на измененията в закона, за целите на определяне на праговете, определени с горните разпоредби, се изчисляват, като сумите се разделят на официалния курс на еврото и се закръглят по правилата на чл. 12 и 13 от Закона за въвеждане на еврото в Република България.

2.7. Във връзка с приемането на еврото като официална парична единица в България не се променят разпоредбите на ЗСч относно съставянето на първичните счетоводни документи, минималните реквизити които те трябва да съдържат, изискванията към съставянето на счетоводните регистри и съставните части на годишния финансов отчет.

III. Основни понятия, използвани в настоящите указания

3.1. „Дата на въвеждане на еврото“ е датата, съгласно чл. 3 от Закона за въвеждане на еврото в Република България (датата, посочена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България). Това е датата, на която еврото става официална национална парична единица и влиза в обращение в Република България.

3.2. „Отчетен период“ е този, по смисъла на §1, т. 14 от Допълнителните разпоредби на ЗСч и е календарна година (1 януари – 31 декември), освен ако в закон е предвидено друго.

3.3. „Дата на годишния финансов отчет“ е последната дата, към която е съставен годишният финансов отчет (например датата на годишния финансов отчет за отчетния период, приключващ на 31.12.2023 г., е 31.12.2023 г.).

3.4. „Отчетна валута“ е валутата, в която се представя годишният финансов отчет. Всички останали валути се считат за чуждестранна валута за отчитащото се предприятие.

IV. Превалутиране на началните салда на датата на въвеждане на еврото (крайните салда към 31 декември на отчетния период преди датата на въвеждане на еврото)

4.1. Съгласно международните и националните счетоводни стандарти, когато има промяна на отчетната валута на предприятието, то трябва да направи преизчисляване в новата отчетна валута от датата на промяната за бъдещи периоди.

4.2. Преизчисляването и закръгляването на получените суми се извършва по общите правила по реда на чл. 12 и чл. 13 от Закона за въвеждане на еврото, с изключение на превалутирането на задълженията към персонала (начислени, но неизплатени възнаграждения за положен труд, вкл. задължения по договори за поръчка или изработка (граждански договори), бонуси, премии, обезщетения и др. подобни), които се закръгляват по правилата на чл. 42, ал. 1 от Закона за въвеждане на еврото.

4.3. Съгласно общото правило, превалутиране от лев в евро се извършва като числовата стойност в лева се раздели на пълната числова стойност на официалния валутен курс с всичките пет знака след десетичната запетая. Не се допуска превалутиране чрез използване на съкратена форма на официалния валутен курс. Получените суми се закръгляват съгласно математическото правило за закръгляване:

а) когато третият знак след десетичната запетая е по-малък от пет, вторият знак след десетичната запетая остава непроменен;

Пример: Сумата от 653,96 лв. се разделя на официалния валутен курс 1,95583 и се получава 334,36443, т. е. сумата, преизчислена в евро е 334,36 евро.

б) когато третият знак след десетичната запетая е равен или по-голям от пет, вторият знак след десетичната запетая се увеличава с една единица.

Пример: Сумата от 655,12 лв. се разделя на официалния валутен курс 1,95583 и се получава 334,95753, т.е. сумата преизчислена в евро е 334,96 евро.

ПРОЕКТ!

4.4. Начислените, но неизплатените задължения към персонала се закръгляват до най-близкия евроцент, като ако третият знак след десетичната запетая е по-голям от нула, вторият знак след десетичната запетая се увеличава с една единица.

Пример: Неизплатено възнаграждение в размер на 1024,51 лв. се разделя на официалния валутен курс 1,95583 и се получава 523,82364, т.е. задължението към персонала е 523,83 евро.

4.5. Предприятията преизчисляват от лева в евро стойностите на всички активи и пасиви на предприятието, налични на датата на въвеждане на еврото аналитично, за всеки актив и пасив поотделно.

4.6. Всички възникнали курсови разлики от преизчисляването на позициите в счетоводните отчети и регистри от лева в евро, с изключение на записания капитал, се отнасят в приходи (печалби) и разходи (загуби) за периода, в който е извършено преизчисляването (в периода, в който еврото е въведено като официална национална парична единица) и се отразяват в Отчета за приходите и разходите или съответно в Отчета за печалбите и загубите (за предприятията, прилагащи МСС).

За целите на равнение на салдата по аналитичните сметки (материали, стоки, доставчици, клиенти и др.) към тях може да се открие допълнителна аналитичност с наименование/разширение „превалутиране“.

Пример: За разликите по данните за материалите от таблицата по-долу може да се състави следната счетоводна статия:

Дебит с/ка Отрицателни разлики от промяна на валутни курсове	0,41 евро
Кредит с/ка Материали ан. превалутиране	0,41 евро

4.7. Всяка позиция, която съгласно счетоводното законодателство се води по количества и стойност, се превалутира, като се изчисли стойността на един брой по правилата на чл. 12 и 13 от Закона за въвеждане на еврото и се умножи по количеството.

Примери за преизчисляване на материални запаси от лева в евро

Преизчисляване на материални запаси	Счетоводна сметка	единична цена в лева	ед.цена в евро	кол-во/брой	Общо в лева	Общо в евро
I. На датата на въвеждане на еврото – салдо в лева по счетоводните сметки "Суровини и материали" и "Стоки" – например: начално салдо на 01.01.2025 г., което е крайно салдо на 31.12.2024 г.						
1. Суровини и материали в лева	с/ка Материали				3402,92	
2. Стоки в лева	с/ка Стоки				1457992,50	
II. На датата на въвеждане на еврото - преизчислени и закръглени салдата по счетоводни сметки "Суровини и материали" и "Стоки" - чл. 12 и 13						
1. Суровини и материали в евро	с/ка Материали					1739,89
2. Стоки в евро	с/ка Стоки					745459,73
III. Преизчислени по отделни позиции/номенклатури на материали и стоки - ед.цена в евро						
материал 1	с/ка Материали - ан. материал 1	17,63	9,01	72	1269,36	648,72
материал 2	с/ка Материали - ан. материал 2	8,49	4,34	44	373,56	190,96

ПРОЕКТ!

материал 3	с/ка Материали - ан. материал 3	16,00	8,18	110	1760,00	899,80
Всичко Материали					3402,92	1739,48
стока А	с/ка Стоки - ан. стока А	156,4	79,97	50	7820,00	3998,50
стока Б	с/ка Стоки - ан. стока Б	222,3	113,66	75	16672,50	8524,50
стока В	с/ка Стоки - ан. стока В	610	311,89	2350	1433500,00	732941,50
Всичко Стоки					1457992,50	745464,50
IV. Отчитане на възникнали курсови разлики от преизчисляването на позициите в евро						
Разлика между преизчислените салда на сметки "Материали" и "Стоки" и единичните им цени в евро	с/ка Отрицателни разлики от промяна на валутни курсове – Материали (1739,89 – 1739,48)					0,41
	с/ка Положителни разлики от промяна на валутни курсове – Стоки (745459,73 – 745464,50)					4,77

4.8. На датата на въвеждане на еврото салдата по счетоводните сметки, отчитащи собствения капитал на предприятията се превалутират по общите правила за изчисляване по реда на чл. 12 и чл. 13 от Закона за въвеждане на еврото. Не се допуска прекласифициране на позициите във връзка с превалутирането. Резервите от преоценки и др. подобни не се прекласифицират в приходи (печалби) или разходи (загуби) до отписването (освобождането) от актива или уреждането на пасива.

4.9. До датата на съставяне на годишния финансов отчет в евро, акционерите и съдружниците следва да преизчислят акциите си, респективно дружествените си дялове в евро по правилата на чл. 31 от Закона за въвеждане на еврото и съответно да впишат капитала си в Търговския регистър в сроковете, предвидени в закона. Всички възникнали разлики във връзка с преизчисляване на записания капитал се отнасят в неразпределена печалба/непокрита загуба от минали години.

Примери за преизчисляване на записан капитал в размер на 50 000 лева									
Последователност при преизчисляване на капитала	Счетоводна сметка	Вариант 1				Вариант 2			
		стойност на 1 акция (дружествен дял)	брой акции (дялове)	Дебит	Кредит	стойност на 1 акция (дружествен дял)	брой акции (дялове)	Дебит	Кредит
I. Записан (регистриран, вписан в учредителния акт) капитал в лева	с/ка Записан капитал (аналитична по акционери/съдружници; брой акции/дялове)	10	5000		50000	100	500		50 000
II. На датата на въвеждане на еврото									
Преизчисляване по правилата на чл. 12 - обменният курс, одобрен с регламент на Съвета на ЕС (напр. 1,95583)					25564,59406				25564,59406
Закръглен по правилата на чл. 13					25564,59				25564,59
III. След датата на въвеждане на еврото									
Преизчисляване по правилата на чл. 29		5,11292				51,12919			
Закръглен по правилата на чл. 13		5,11				51,13			
IV. На датата на вписване в ТРРЮЛНЦ на преизчисления капитал в евро									
Записан (регистриран, вписан в учредителния акт) капитал в евро	с/ка Записан капитал (ан. акционери/съдружници; брой акции/дялове)	5,11	5000		25550	51,13	500		25565
Разлика между записания и преизчисления капитал	с/ка Неразпределена печалба от минали години				14,59				
	с/ка Непокрита загуба от минали години							0,41	

V. Текущо счетоводно отчитане след датата на въвеждане на еврото

5.1. В периода на двойното обращение на лева и евро, предприятия, които приемат разплащания в брой, водят паричните средства в касата аналитично в лева и евро.

5.2. Всички стопански операции и постъпили счетоводни документи в предприятието на и след датата на въвеждане на еврото се осчетоводяват в евро.

5.3. Документи в лева, издадени преди датата на въвеждане на еврото и неотразени в счетоводството на предприятието преди датата на въвеждане на еврото, се осчетоводяват в текущия период в евро. В случай че този документ ще бъде отнесен за периода преди датата на въвеждане на еврото, той се осчетоводява в лева.

5.4. В случай че след датата на въвеждане на еврото предприятието получи документ в евро, но отнасящ за предходен отчетен период, който се приключва в лева, документа следва да се осчетоводи в предходния период в лева, като се превалутира по официалния курс и се закръгли по правилата на чл. 12 и 13 от Закона за въвеждане на еврото в Република България (например фактура за електроенергия за месец декември 2024 г., която е издадена през месец януари 2025 г. в евро).

5.5. Документи, издадени в друга чуждестранна валута се преизчисляват в евро, съгласно правилата на НСС 21 и МСС 21, като се прилага курса на еврото към тази чуждестранна валута.

5.6. Предплатените ваучери, издадени от търговци на дребно в лева, със срок на използване след датата на въвеждане на еврото, се преизчисляват в евро по официалния курс в момента на представяне на ваучера от потребителя (в момента на използването на ваучера).

5.7. Пощенски марки, лотарийни игри с предварително определен резултат, купони за отстъпка, купони за стойността на върнатите стоки, ваучери, включително ваучери за храна по чл. 209 от Закона за корпоративното подоходно облагане, други ценни книжа на приносител, компенсаторни инструменти по чл.2 от Закона за сделките с компенсаторни инструменти, както и платежни инструменти по чл. 2, ал. 1, т. 11 от Закона за платежните услуги и платежните системи, които са били в продажба или в обращение преди датата на въвеждане на еврото в Република България, и на които стойностите са изразени в левове, се използват и след датата на въвеждане на еврото до изтичане на срока им или до изчерпване на наличностите, при прилагане на официалния валутен курс и в съответствие с правилата за превалутиране и закръгляване съгласно чл. 12 и 13 от Закона за въвеждане на еврото.

VI. Годишни финансови отчети

6.1. В съответствие с чл. 23 от ЗСч, финансовият отчет се изготвя и представя в официалната валута към датата на годишния финансов отчет. При изготвянето и публикуването на годишните финансови отчети се прилагат следните правила:

а) отчетите, чиято дата на годишния финансов отчет е преди датата на въвеждане на еврото, се съставят и представят в лева;

б) отчетите с дата на годишния финансов отчет след датата на въвеждане на еврото се съставят и представят в евро;

в) при преизчисляване на сравнителните данни от лева в евро за предходния период (за отчетния период, приключващ преди датата на въвеждане на еврото) се използва обменният курс, одобрен с регламент на Съвета на Европейския съюз.

Пример: Приема се, че датата на въвеждане на еврото е 1 януари 2025 г.

а) Отчетният период приключва на 31.12.2024 г. (т.е. датата на годишния финансов отчет е 31.12.2024 г.). Годишният финансов отчет се изготвя и представя в лева.

б) Отчетният период приключва на 31.12.2025 г. (т.е. датата на годишния финансов отчет е 31.12.2025 г.). Годишният финансов се изготвя и представя в евро. При преизчисляване на сравнителните данни от лева в евро за предходния период (2024 г.), представени в отчета за 2025 г., се използва обменният курс, одобрен с регламент на Съвета на Европейския съюз.

6.2. В приложенията към годишния финансов отчет се оповестява причината за промяна в отчетната валута от лева в евро.

6.3. При изготвянето на междинни финансови отчети и/или други отчети и справки за специфични цели, се прилагат същите правила по т. 6.1 и т. 6.2.

VII. Данъчни ефекти от превалутирането от лева в евро

Приходите (печалбите) и разходите (загубите) от курсовите разлики, възникващи при превалутирането на балансовите позиции от лева в евро се признават за данъчни цели на основание чл. 10 от Закона за корпоративното подоходно облагане.